

ZŠ NOVOSEDLICE

MAXIKVARTETO 2022

VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI

4a

4b – Gravitační zákon
4c – Pohybové zákony
4d – Mincovna v Londýně

Isaac Newton – 1643 až 1727

Anglický fyzik, matematik, astronom, alchymista a teolog, který je považován za zakladatele exaktní vědy. Mimo jiné formuloval pohybové a gravitační zákony. V jeho geniální mysli se bez problémů snoubilo vědecké nazírání světa s hlubokou vírou v Boha.

MAXIKVARTETO ZŠNOVOSEDLICE 2022

MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI
MAXIKVARTETO
VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI

MAXIKVARTETO ZŠNOVOSEDLICE 2022

ŠKOLA PRO VŠECHNY

ZŠ NOVOSEDLICE

VĚDCI, OBJEVITELÉ A PRŮKOPNÍCI

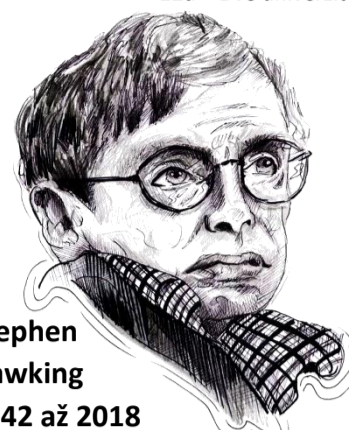
MAXIKVARTETO 2022: Kalendář pro rok 2022 Vás nechá nahlédnout do historie vědy a techniky. Obsahuje 48 hracích karet, které ilustrovali nejen naši současní a bývalí žáci, ale také přátelé a kamarádi ZŠ Novosedlice. Kalendář je již třetím počinem dlouhodobého projektu, jehož výstupem je aktivizační didaktická pomůcka pro výuku přírodovědných předmětů. Hru kvarteto zde není nutno dlouze představovat, a tak Vám přejeme hravé nabývání znalostí v roce 2022.

© ZŠ Novosedlice

12a

12b – Černé díry
12c – Karibská krize
12d – Dvě univerzity

Stephen Hawking

1942 až 2018

Anglický teoretický fyzik, kosmolog a spisovatel. Zjistil, že černé díry mohou vyzařovat teplo.

6b

6a – Charles Darwin
6c – Genom
6d – Za Atlantikem

Darwinovy pěnkavy

Charles Darwin pozoroval na různých galapážských ostrovech rod ptáků, jehož druhy měly výrazně odlišné zobáky. Usoudil, že se tvar zobáků přizpůsobil dostupné potravě a objevem podepřel svou evoluční teorii o původu druhů.

9c

9a – Albert Einstein
9b – Zodpovědnost vědce
9d – Světoobčan

Žádost o milost

Milada Horáková byla politička, právnička, vězenkyně nacistického režimu, dáma a matka. Aby československý komunistický režim ukázal sílu své moci, odsoudil ji k smrti. Albert Einstein pro ni žádal milost. Neuspěl. Milada Horáková byla v roce 1950 popravena.

1d

1a – Pythagoras
1b – Pythagorova věta
1c – Antika

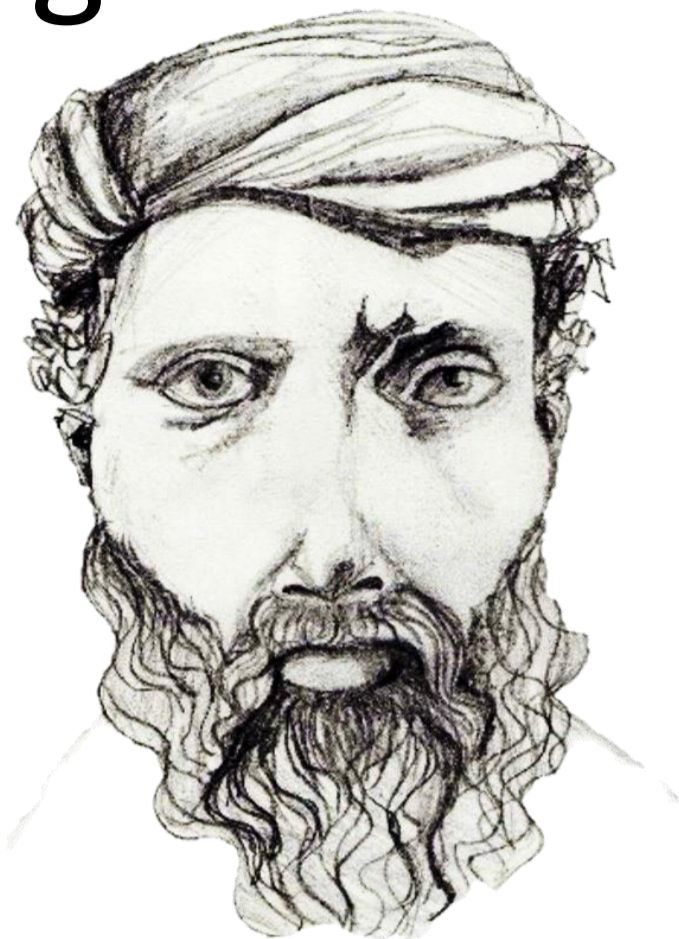

Malá Asie a Itálie

Pokud připustíme, že je Pythagoras více skutečnou osobou než legendou, mohli bychom připustit i to, že se narodil na ostrově Samos, založil školu v Crotona a zemřel poblíž Taranta.

Pythagoras ze Samu

Okolo 570 – 510 př. n. l.
Řecký matematik, astronom, zakladatel pythagorejské školy. Sám sebe nazýval ne mudrcem, ale skromně milovníkem moudrosti, filo+sofos. Tajemství vzniku vesmíru a jeho harmonii hledal v číslech a v jejich vztazích. Matematiku našel i v hudbě. Nejznámější je jeho důkaz vztahů v pravoúhlém trojúhelníku – Pythagorova věta.

1a

1b – Pythagorova věta
1c – Antika
1d – Malá Asie a Itálie

Pythagoras – 570 – 510 př. n. l.
Řecký matematik a astronom. Sám sebe nazýval ne mudrcem, ale skromně milovníkem moudrosti. Tajemství vzniku vesmíru a jeho harmonii hledal v číslech. Nejznámější je jeho důkaz vztahů v pravoúhlém trojúhelníku.

1b

1a – Pythagoras
1c – Antika
1d – Malá Asie a Itálie

Pythagorova věta

Již staří Egypťané znali kouzlo trojúhelníku o stranách 3:4:5. (Indové používali 5:12:13). Pythagoras přinesl důkaz platnosti věty o každém pravoúhlém trojúhelníku, tedy $c^2 = a^2 + b^2$.

1c

1a – Pythagoras
1b – Pythagorova věta
1d – Malá Asie a Itálie

Antika

Pokud se řekne „antika“, nejspíš se nám vybaví sloupoví antických chrámů. V době Pythagorova života byl vybudován největší z nich, Artemidin chrám v Efesu, jeden ze sedmi divů světa. Dalším symbolem antiky byly olympijské hry. I Pythagoras mohl vidět oheň olympijské pochodně.

1d

1a – Pythagoras
1b – Pythagorova věta
1c – Antika

Malá Asie a Itálie

Pokud připustíme, že je Pythagoras více skutečnou osobou než legendou, mohli bychom připustit i to, že se narodil na ostrově Samos, založil školu v Crotona a zemřel poblíž Taranta.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
1						1 <small>DEN OBNOVY SAMOSTATNÉHO STÁTU</small>	2 <small>KARINA</small>
2	3 <small>RADMILA</small>	4 <small>DIANA</small>	5 <small>DALIMIL</small>	6 <small>TŘI KRÁLOVÉ</small>	7 <small>VILMA</small>	8 <small>ČESTMÍR</small>	9 <small>VLADAN</small>
3	10 <small>BŘETISLAV</small>	11 <small>BOHDANA</small>	12 <small>PRAVOSLAV</small>	13 <small>EDITA</small>	14 <small>RADOVAN</small>	15 <small>ALICE</small>	16 <small>CTIRAD</small>
4	17 <small>DRAHOSLAV</small>	18 <small>VLADISLAV</small>	19 <small>DOUBRAVKA</small>	20 <small>ILONA</small>	21 <small>BĚLA</small>	22 <small>SLAVOMÍR</small>	23 <small>ZDENĚK</small>
5	24 <small>MILENA</small>	25 <small>MILOŠ</small>	26 <small>ZORA</small>	27 <small>INGRID</small>	28 <small>OTÝLIE</small>	29 <small>ZDISLAVA</small>	30 <small>ROBIN</small>
6	31 <small>MARIKA</small>						

Leonardo da Vinci

15. duben 1452 – 2. květen 1519
 Všestranná renesanční osobnost. Malíř, sochař, architekt, přírodovědec, hudebník, spisovatel, vynálezce a konstruktér. Mimo jiné také zastáncé práv zvířat a pravděpodobně i vegetarián. Laická veřejnost si ho nejspíše spojí s portrétem Mony Lisy.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
6		1	2	3	4	5	6
		HYNEK	NELA	BLAŽEJ	JARMILA	DOBROMILA	VANDA
7	7	8	9	10	11	12	13
	VERONIKA	MILADA	APOLENA	MOJMÍR	BOŽENA	SLAVĚNA	VĚNCESLAV
8	14	15	16	17	18	19	20
	VALENTÝN	JÍŘINA	LJUBA	MIROSLAVA	GIZELA	PATRIK	OLDŘICH
9	21	22	23	24	25	26	27
	LENKA	PETR	SVATOPLUK	MATĚJ/MATYÁŠ	LILIJANA	DOROTA	ALEXANDR
10	28						
	LUMÍR						

2a

2b – Vztah k člověku
 2c – Tanky a letadla
 2d – Itálie a Francie

Leonardo da Vinci
 1452 až 1519

Všestranná renesanční osobnost. Malíř, sochař, architekt, přírodovědec, hudebník, spisovatel, vynálezce a konstruktér. Mimo jiné také zastáncé práv zvířat a pravděpodobně i vegetarián. Laická veřejnost si ho nejspíše spojí s portrétem Mony Lisy.

2b

2a – Leonardo da Vinci
 2c – Tanky a letadla
 2d – Itálie a Francie

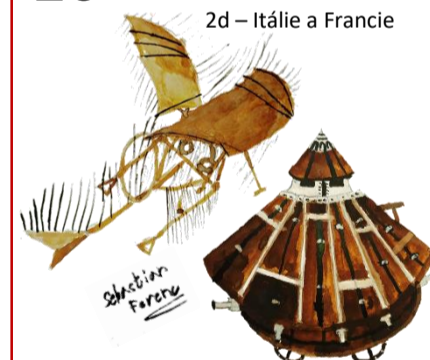

Vztah k člověku

Renesance a s renesancí spjatý humanismus Leonardovi umožnily studovat to, co by si jeho předchůdci dovolit nemohli. Účastnil se pitev, poznával anatomii lidského těla a zaznamenával ji do svých kreseb.

2c

2a – Leonardo da Vinci
 2b – Vztah k člověku
 2d – Itálie a Francie

Tanky a letadla

K významnému nasazení tanků a letadel lidstvo dospělo až na počátku 20. století. Renesanční všeueměl a vizionář Leonardo da Vinci však navrhoval jejich konstrukce již ve druhé polovině 15. století.

2d

2a – Leonardo da Vinci
 2b – Vztah k člověku
 2c – Tanky a letadla

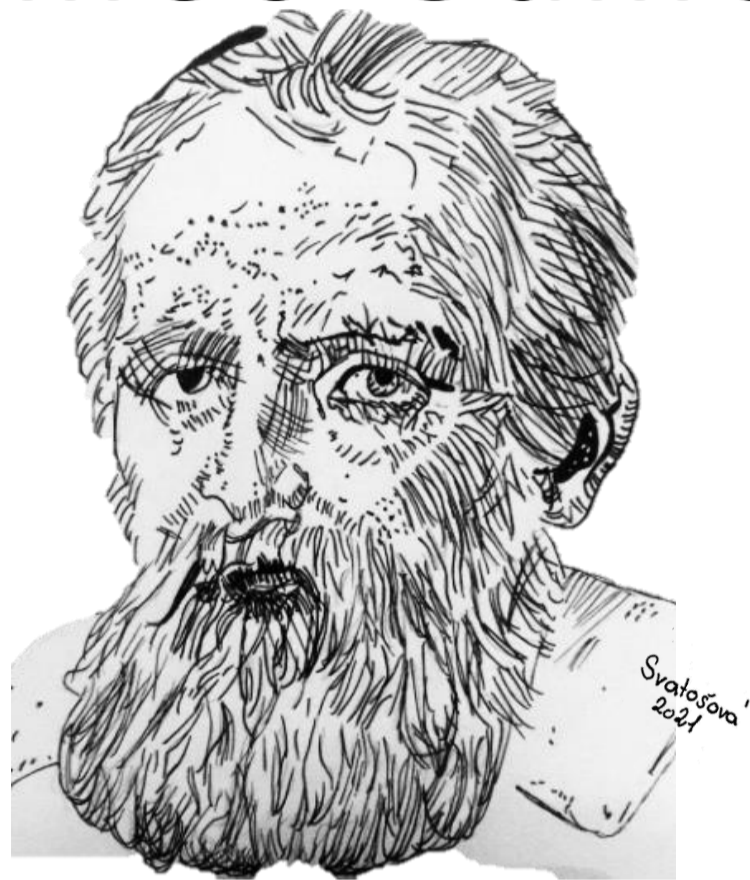
Itálie a Francie

Leonardo se narodil poblíž města Vinci asi 40 km západně od Florencie. Ve 14 letech nastoupil do učení u sochaře Andrey del Verrocchio ve Florencii. Ve 30 letech odešel do Milána. V 64 letech přijal pozvání od francouzského krále a až do své smrti žil ve Francii.

Galileo Galilei

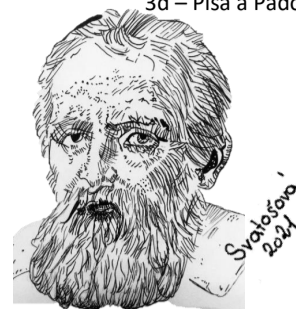

15. únor 1564 – 8. leden 1642

Italský fyzik, astronom, matematik a filozof, známý mnoha experimenty a vynálezy, mimo jiné objevem čtyř Jupiterových měsíců. Jeho spisy o pozorování nebes potvrzovaly Koperníkovu teorii heliocentrismu, za což byl církví souzen a donucen svá tvrzení odvolat. Plně rehabilitován byl až v roce 1992 papežem Janem Pavlem II..

3a

3b – Heliocentrismus
3c – Dalekohled
3d – Pisa a Padova

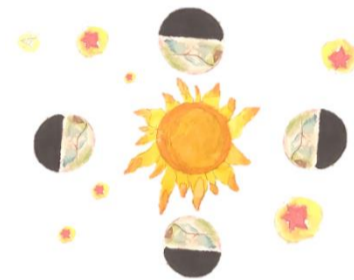

Galileo Galilei - 1564 až 1642

Italský fyzik, astronom, matematik a filozof, známý mimo jiné zdokonalením dalekohledu a objevem Jupiterových měsíců. Jeho spisy potvrzovaly Koperníkovu teorii heliocentrismu. Za ně byl církví souzen a donucen svá tvrzení odvolat. Plně rehabilitován byl v roce 1992 papežem Janem Pavlem II..

3b

3a – Galileo Galilei
3c – Dalekohled
3d – Pisa a Padova

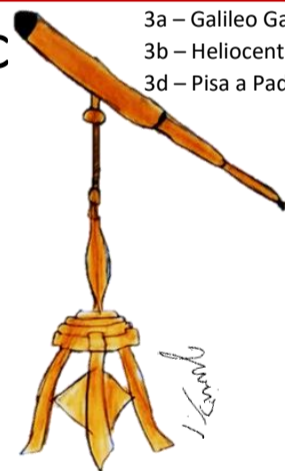

Heliocentrismus

„A přece se točí“. Tato věta pronesena před inkvizčním soudem by pro Galilea pravděpodobně znamenala trest smrti. Rozšířená historka o jejím vyřčení tedy nejspíše pravdivá není. To, že se Země otáčí kolem Slunce, však pravda je.

3c

3a – Galileo Galilei
3b – Heliocentrismus
3d – Pisa a Padova

Dalekohled

Rok po patentování dalekohledu (1609) tento vynález zdokonalil italský vědec Galileo Galilei a učinil jím řadu objevů (například skvrny na Slunci nebo čtyři Jupiterovy měsíce).

3d

3a – Galileo Galilei
3b – Heliocentrismus
3c – Dalekohled

Pisa a Padova

Během svého života Galilei působil na univerzitách v Pise a Padově. V Pise také zemřel poté, co mu inkviziční soud změnil trest žaláře za nepovolené publikování svých článků na domácí vězení.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
10		1	2	3	4	5	6
		BEDŘICH	ANEŽKA	KAMIL	STELA	KAZIMÍR	MIROSLAV
11	7	8	9	10	11	12	13
	TOMÁŠ	GABRIELA	FRANTIŠKA	VIKTORIE	ANDĚLA	ŘEHOŘ	RŮŽENA
12	14	15	16	17	18	19	20
	MATYLDA / RŮT	IDA	ELENA / HERBERT	VLASTIMIL	EDUARD	JOSEF	SVĚTLANA
13	21	22	23	24	25	26	27
	RADEK	LEONA	IVONA	GABRIEL	MARIÁN	EMANUEL	DITA
14	28	29	30	31			
	SOŇA	TAĀANA	ARNOŠT	KVIDO			

Isaac Newton

4. leden 1643 – 31. březen 1727
 Anglický fyzik, matematik, astronom,
 alchymista a teolog, který je považován za
 zakladatele exaktní vědy. Mimo jiné
 formuloval pohybové a gravitační zákony.
 V jeho geniální mysli se bez problémů
 snoubilo vědecké nazírání na svět
 s hlubokou vírou v Boha.

4a

4b – Gravitační zákon
 4c – Pohybové zákony
 4d – Mincovna v Londýně

Isaac Newton – 1643 až 1727

Anglický fyzik, matematik, astronom,
 alchymista a teolog, který je
 považován za zakladatele exaktní
 vědy. Mimo jiné formuloval
 pohybové a gravitační zákony.
 V jeho geniální mysli se bez problémů
 snoubilo vědecké nazírání světa
 s hlubokou vírou v Boha.

4b

4a – Isaac Newton
 4c – Pohybové zákony
 4d – Mincovna v Londýně

Gravitační zákon

Mezi lety 1665 a 1667 pobýval
 Isaac Newton kvůli morové
 epidemii v rodném Woolsporu.
 Když zde sledoval padající ovoce,
 začal nejspíše přemýšlet o síle,
 kterou jsou k sobě přitahovány dva
 objekty navzájem. Gravitační zákon
 potom formuloval na základě
 analýzy pohybu vesmírných těles.

4c

4a – Isaac Newton
 4b – Gravitační zákon
 4d – Mincovna v Londýně

Pohybové zákony

Vlastně to znamená, (1.) že pokud
 bychom na raketu (těleso)
 nepůsobili vnější silou, nezačala by
 se pohybovat. (2.) Pokud by ta síla
 nebyla dost velká, nedokázala by
 raketa (těleso) vyvinout dostatečnou
 rychlost a (3.) nakonec potom to, že
 raketa (těleso) byla uvedena do
 pohybu opačným směrem než sloup
 plynu vytvořený při hoření paliva.

4d

4a – Isaac Newton
 4b – Gravitační zákon
 4c – Pohybové zákony

Mincovna v Londýně

Život Isaaca Newtona začal v rodině
 zámožného, avšak nevzdělaného
 vlastníka půdy v hrabství
 Lincolnshire. Vystudoval a bádál
 v Cambridge. Stal se poslancem
 anglického parlamentu a ministrem
 královské mincovny v Londýně. V
 Londýně také ve věku 84 let zemřel.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
14					1	2	3
					HUGO	ERIKA	RICHARD
15	4	5	6	7	8	9	10
	IVANA	MIROSLAVA	VENDULA	HEŘMAN/HERMÍNA	EMA	DUŠAN	DARJA
16	11	12	13	14	15	16	17
	IZABELA	JULIUS	ALEŠ	VINCENC	ANASTÁZIE	IRENA	RUDOLF
17	18	19	20	21	22	23	24
	VALERIE	ROSTISLAV	MARCELA	ALEXANDRA	EVŽENIE	VOJTĚCH	JIŘÍ
18	25	26	27	28	29	30	
	MAREK	OTO	JAROSLAV	VLASTISLAV	ROBERT	BLAHOŠLAV	

James Watt

19. leden 1736 – 25. srpen 1819

Skotský vynálezce, mechanik, fyzik a matematik

Svým vylepšením parního stroje spustil průmyslovou revoluci.

5a

5b – Parní stroj
5c – Výkon
5d – Greenock

James Watt – 1736 až 1819

Byl skotský vynálezce, mechanik, fyzik a matematik. Vylepšením parního stroje spustil průmyslovou revoluci.

5b

5a – James Watt
5c – Výkon
5d – Greenock

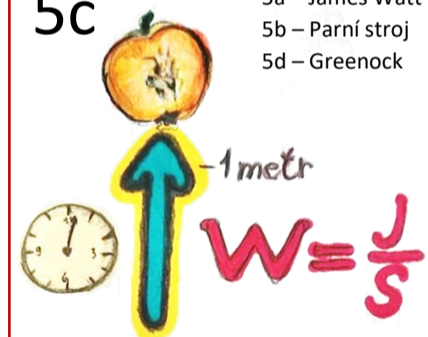

Parní stroj

V roce 1765 James Watt významně zdokonalil koncept stroje, který na počátku 18. století vynalezli Thomas Savery a Thomas Newcomen.

5c

5a – James Watt
5b – Parní stroj
5d – Greenock

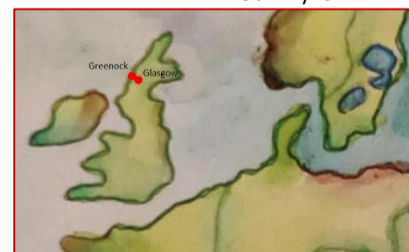

Výkon

1 watt je výkon, při němž se vykoná práce 1 joulu za 1 sekundu. Výkon jednoho wattu podáme, když plynulým pohybem zdvihneme sto gramové jablko do výšky jednoho metru za právě jednu sekundu.

5d

5a – James Watt
5b – Parní stroj
5c – Výkon

Greenock a Glasgow

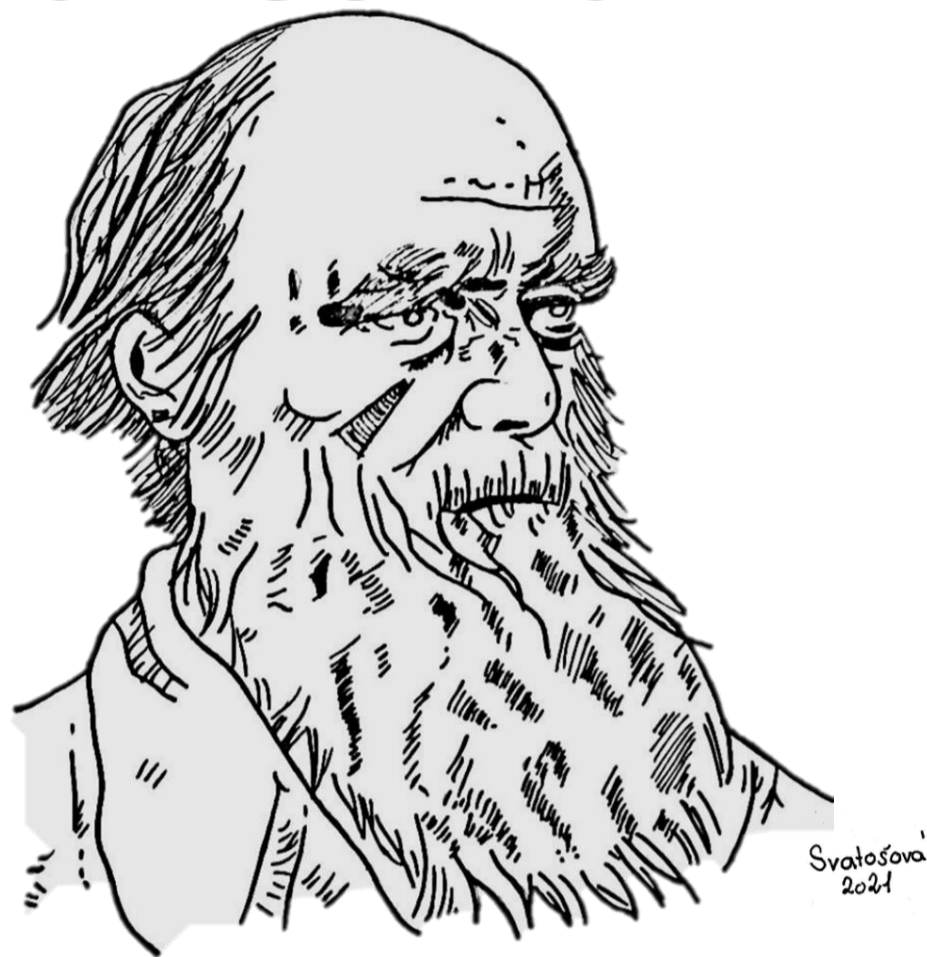
James Watt, inženýr, kterému je nepřesně připisován vynález parního stroje se narodil ve skotském městě Greenock. Na univerzitě v Glasgow byl zaměstnán jako mechanik a právě zde se zabýval zdokonalením parního stroje, které mu nakonec přineslo věhlas.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
18							1 SVÁTEK PRÁCE
19	2 ZIKMUND	3 ALEXEJ	4 KVĚTOSLAV	5 KLAUDIE	6 RADOSLAV	7 STANISLAV	8 DEN VÍTĚZSTVÍ
20	9 CTIBOR	10 BLAŽENA	11 SVATAVA	12 PANKRÁC	13 SERVÁC	14 BONIFÁC	15 ŽOFIE
21	16 PŘEMYSL	17 ANETA	18 NATAŠA	19 IVO	20 ZBYŠEK	21 MONIKA	22 EMIL
22	23 VLADIMÍR	24 JANA	25 VIOLA	26 FILIP	27 VALDEMAR	28 VILÉM	29 MAXMILIÁN/ MAXIM
23	30 FERDINAND	31 KAMILA					

Charles Darwin

12. únor 1809 – 19. duben 1882

Britský přírodovědec a zakladatel evoluční biologie. Jeho pro veřejnost asi nejznámější myšlenkou je, že se druhy mění v závislosti na prostředí, ve kterém žijí. Nejúspěšnější jsou potom ty organismy, které se umí svému prostředí přizpůsobit co nejlépe.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
23			1	2	3	4	5
			LAURA	JARMIL	TAMARA	DALIBOR	DOBROSLAV
24	6	7	8	9	10	11	12
	NORBERT	IVETA / SLAVOJ	MEDARD	STANISLAVA	GITA	BRUNO	ANTONIE
25	13	14	15	16	17	18	19
	ANTONÍN	ROLAND	VÍT	ZBYNĚK	ADOLF	MILAN	LEOŠ
26	20	21	22	23	24	25	26
	KVĚTA	ALOIS	PAVLA	ZDĚŇKA	JAN	IVAN	ADRIANA
27	27	28	29	30			
	LADISLAV	LUBOMÍR	PAVEL / PETR	ŠÁRKA			

6a

6b – Darwinovy pěnkavy
6c – Genom
6d – Za Atlantikem

Charles Darwin - 1809 až 1882

Britský přírodovědec a zakladatel evoluční biologie. Jeho pro veřejnost asi nejznámější myšlenkou je, že se druhy mění v závislosti na prostředí, ve kterém žijí. Nejúspěšnější jsou potom ty organismy, které se umí svému prostředí přizpůsobit co nejlépe.

6b

6a – Charles Darwin
6c – Genom
6d – Za Atlantikem

Darwinovy pěnkavy

Charles Darwin pozoroval na různých galapázkých ostrovech rod ptáků, jehož druhy měly výrazně odlišné zobáky. Usoudil, že se tvar zobáků přizpůsobil dostupné potravě a objemem podepřel svou evoluční teorii o původu druhů.

6c

6a – Charles Darwin
6b – Darwinovy pěnkavy
6d – Za Atlantikem

Genom

V druhé polovině 19. století popsal Ch. Darwin ve své evoluční teorii o vývoji druhů jak se přenáší, ale také mění podoba organismů v průběhu vývoje. 62 let po Darwinově smrti, v roce 1944, bylo dokázáno, že jsou dědičné znaky přenášeny a měněny díky genům, které jsou vepsány v DNA šroubovici.

6d

6a – Charles Darwin
6b – Darwinovy pěnkavy
6c – Genom

Za Atlantikem

Charles Darwin se narodil na západě Anglie ve městě Shrewsbury, teologii vystudoval na univerzitě v Cambridgi a daleko na Galapágách se zrodila jeho vývojová teorie o přirozeném výběru druhů, která zkomplikovala náboženský pohled na svět.

Wilhelm Conrad Röntgen

27. březen 1845 - 10. únor 1923

Německý fyzik, jehož objev elektromagnetického (rentgenového) záření se výrazně uplatnil v lékařství. Byl vůbec prvním laureátem Nobelovy ceny za fyziku.

7a

7b – Rentgenové záření
7c – Pozor radiace
7d – Nejen Německo

W. C. Röntgen - 1845 až 1923

Německý fyzik, jehož objev elektromagnetického (rentgenového) záření se výrazně uplatnil v lékařství. Byl vůbec prvním laureátem Nobelovy ceny za fyziku.

7b

7a – W. C. Röntgen
7c – Pozor radiace
7d – Nejen Německo

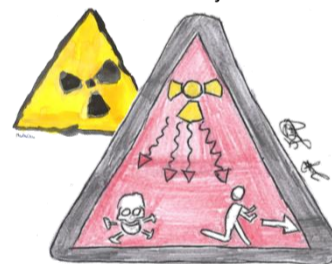

Rentgenové záření

8. 11. 1895 objevil Röntgen záření o velmi krátkých vlnových délkách. Tento typ elektromagnetického záření se využívá v lékařské diagnostice, při odhalování vad materiálů i při zkoumání atomové struktury krystalů.

7c

7a – W. C. Röntgen
7b – Rentgenové záření
7d – Nejen Německo

Pozor radiace

Dlouholetý symbol radioaktivity nenesl podle expertů na bezpečnost jasnou informaci o hrozícím nebezpečí, jako třeba leklá ryba u jedů či kostra ruky u žiravin. Byl proto doplněn novým symbolem srozumitelným pro děti i pro negramotné.

7d

7a – W. C. Röntgen
7b – Rentgenové záření
7c – Pozor radiace

Nejen Německo

Röntgen se narodil v dnešním Remschaidu v Německu, ze střední technické školy v nizozemském Utrechtu byl vyloučen kvůli karikatuře učitele, kterou navíc ani nenakreslil. Vysokou školu vystudoval v Curychu. Zemřel v chudobě v německém Mnichově.

Červenec 2022

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
27					1	2	3
					JAROSLAVA	PATRICIE	RADOMÍR
28	4	5	6	7	8	9	10
	PROKOP	CYRIL A METODĚJ	MISTR JAN HUS	BOHUSLAVA	NORA	DRAHOSLAVA	AMÁLIE / LIBUŠE
29	11	12	13	14	15	16	17
	OLGA	BOŘEK	MARKÉTA	KAROLÍNA	JINDŘICH	LUBOŠ	MARTINA
30	18	19	20	21	22	23	24
	DRAHOMÍRA	ČENĚK	ILJA	VÍTĚZSLAV	MAGDALÉNA	LIBOR	KRISTÝNA
31	25	26	27	28	29	30	31
	JAKUB	ANNA	VĚROSLAV	VIKTOR	MARTA	BOŘIVOJ	IGNÁC

Marie Curie-Skłodowska

7. listopad 1867 – 4. červenec 1934

Významná polská vědkyně. Svůj život zasvětila zkoumání radioaktivity. Vedla první výzkumy léčby rakoviny radioaktivitou. Nosila po kapsách radioaktivní materiály a zemřela na nemoci způsobené ozářením.

8a

8b – Nobelova cena
8c – Jáchymovský smolincec
8d – Varšava a Paříž

M. C. Skłodowska

1867 až 1934

Významná polská vědkyně. Svůj život zasvětila zkoumání radioaktivity. Vedla první výzkumy léčby rakoviny radioaktivitou. Nosila po kapsách radioaktivní materiály a zemřela na nemoci způsobené ozářením.

8b

8a – Marie Curie-Skłodowska
8c – Jáchymovský smolincec
8d – Varšava a Paříž

Nobelova cena

Je udělována na základě závěti švédského chemika Alfreda Nobela od roku 1901. M. C. Skłodowska jí v roce 1903 získala za fyziku a v roce 1911 za chemii. Stala se první ženskou laureátkou tohoto prestižního ocenění.

8c

8a – M. C. Skłodowska
8b – Nobelova cena
8d – Varšava a Paříž

Jáchymovský smolincec

Uraninit (dříve smolincec) je minerál, ze kterého M. C. Skłodowska izolovala prvek radium. Jáchymov má i další významné historické souvislosti. Do tamních uranových dolů posílal československý komunistický režim v 50. letech 20. století za trest své odpůrce (lidi s jiným názorem).

8d

8a – Marie Curie-Skłodowska
8b – Nobelova cena
8c – Jáchymovský smolincec

Varšava a Paříž

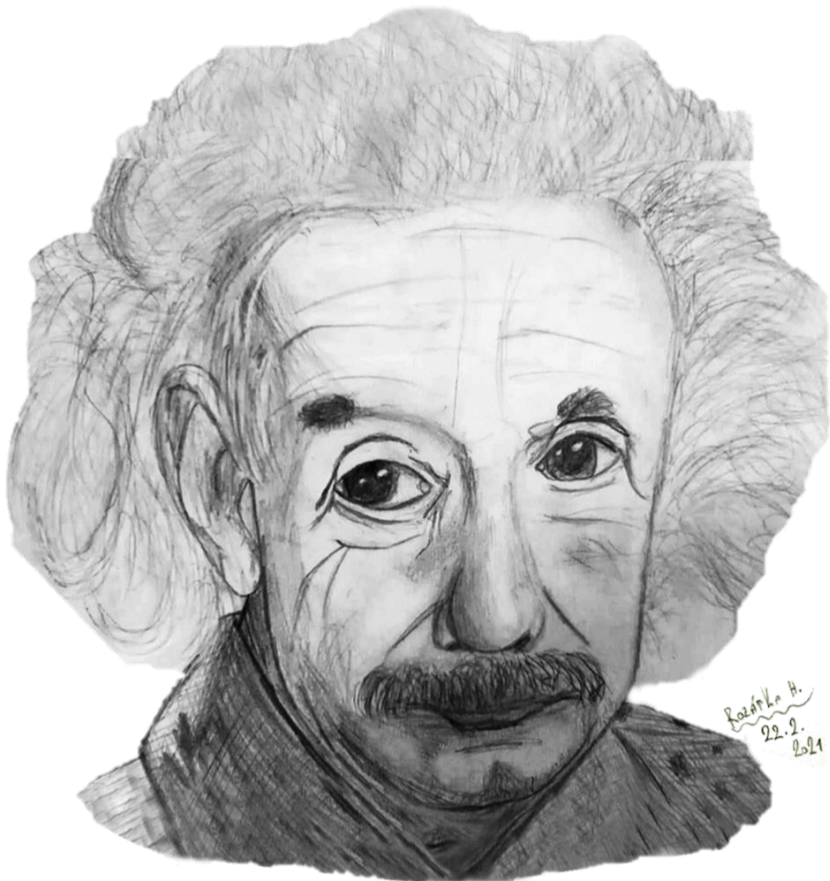
Marie Curie-Skłodowska se narodila v roce 1867 ve Varšavě, která v té době byla součástí ruského impéria. Většinu svého života však strávila v Paříži. Její vědecký život je spojený s pařížskou univerzitou Sorbonnou.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
32	1	2	3	4	5	6	7
	OSKAR	GUSTAV	MILUŠE	DOMINIK	KRISTIÁN	OLDŘIŠKA	LADA
33	8	9	10	11	12	13	14
	SOBĚSLAV	ROMAN	VAVŘINEC	ZUZANA	KLÁRA	ALENA	ALAN
34	15	16	17	18	19	20	21
	HANA	JÁCHYM	PETRA	HELENA	LUDVÍK	BERNARD	JOHANA
35	22	23	24	25	26	27	28
	BOHUSLAV	SANDRA	BARTOLOMĚJ	RADIM	LUDĚK	OTAKAR	AUGUSTÝN
36	29	30	31				
	EVELÍNA	VLADĚNA	PAVLÍNA				

Albert Einstein

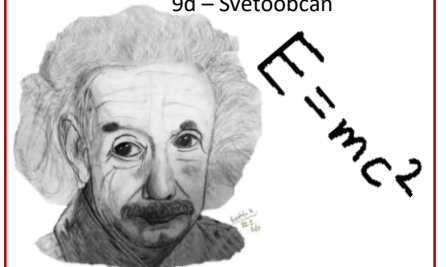

14. březen 1879 – 18. duben 1955

Byl původem německý teoretický fyzik, humanista a pacifista, který fyzice přispěl speciální a obecnou teorií relativity, myšlenkou kvantování elektromagnetického pole, vysvětlením fotoelektrického jevu a Braunova pohybu. Spolu s Newtonem bývá považován za největšího fyzika všech dob.

9a

9b – Zodpovědnost vědce
9c – Žádost o milost
9d – Světoobčan

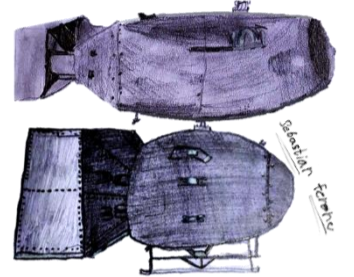

Albert Einstein – 1879 až 1955

Byl původem německý teoretický fyzik, humanista a pacifista, který fyzice přispěl speciální a obecnou teorií relativity, myšlenkou kvantování elektromagnetického pole, vysvětlením fotoelektrického jevu a Braunova pohybu. Spolu s Newtonem bývá považován za největšího fyzika všech dob.

9b

9a – Albert Einstein
9c – Žádost o milost
9d – Světoobčan

Zodpovědnost vědce

Je ironií osudu, že pacifista a obhájce lidských práv Albert Einstein byl nacistickou agresí přinucen stát u počátků amerického jaderného programu. Po svržení jaderných pum na Japonsko, se zasazoval celou vahou své osobnosti o kontrolu a omezení jaderného zbrojení.

9c

9a – Albert Einstein
9b – Zodpovědnost vědce
9d – Světoobčan

Žádost o milost

Milada Horáková byla politička, právnička, vězenkyně nacistického režimu, dáma a matka. Aby československý komunistický režim ukázal sílu své moci, odsoudil ji k smrti. Albert Einstein pro ni žádal milost. Neuspěl. Milada Horáková byla v roce 1950 popravena.

9d

9a – Albert Einstein
9b – Zodpovědnost vědce
9c – Žádost o milost

Světoobčan

Albert Einstein pocházel z německého Ulmu. V roce 1896 se zřekl německého občanství a o pět let později se stal občanem Švýcarska. Mezi lety 1911 a 1912 pobýval na pražském Smíchově. V roce 1933 uprchl před nastupujícím nacizmem z Berlína do USA, kde roku 1955 v Princetonu v New Jersey zemřel.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
36				1	2	3	4
				LINDA/SAMUEL	ADÉLA	BRONISLAV	JINDŘIŠKA
37	5	6	7	8	9	10	11
	BORIS	BOLESLAV	REGINA	MARIANA	DANIELA	IRMA	DENISA
38	12	13	14	15	16	17	18
	MARIE	LUBOR	RADKA	JOLANA	LUDMILA	NADĚŽDA	KRYŠTOF
39	19	20	21	22	23	24	25
	ZITA	OLEG	MATOUŠ	DARINA	BERTA	JAROMÍR	ZLATA
40	26	27	28	29	30		
	ANDREA	JONÁŠ	STÁTNÍ SVÁTEK DEN ČESKÉ STÁTNOSTI	MICHAL	JERONÝM		

Alan Turing

23. červen 1912 - 7. červen 1954

Britský matematik, logik, kryptoanalytik
a zakladatel moderní informatiky

Vedl tým, jehož počítačový stroj Bomba dešifroval
nacistické kódované zprávy a pravděpodobně
tím zkrátil druhou světovou válku.

10a 10b – Enigma
10c – Moderní informatika
10d – Odsouzený zachránce

Alan Turing - 1912 až 1954

Britský matematik, logik,
kryptoanalytik a zakladatel moderní
informatiky. Vedl tým, jehož počítačový
stroj Bomba dešifroval nacistické
kódované zprávy, a pravděpodobně
tím zkrátil druhou světovou válku.

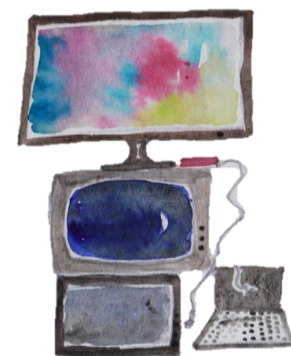
10b 10b – Alan Turing
10c – Moderní informatika
10d – Odsouzený zachránce

Enigma

Tím, že Alan Turing prolomil kód
německého šifrovacího stroje
Enigma, skončila pravděpodobně
2. světová válka výrazně dřív a
bylo ušetřeno mnoho životů.

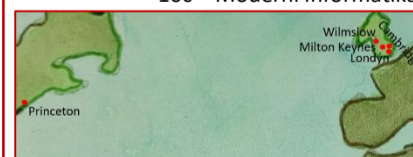
10c 10a – Alan Turing
10b – Enigma
10d – Odsouzený zachránce

Moderní informatika

Alan Turing je jedním z "otců
moderní informatiky". Definoval
algoritmy počítačových strojů a popsal
základní myšlenky jejich
architektury.

10d 10a – Alan Turing
10b – Enigma
10c – Moderní informatika

Odsouzený zachránce

Alan Turing se narodil v Londýně
a kromě ročního studia v Princetonu
žil a pracoval celý život v Anglii. Svým
talentem přispěl ke zkrácení války a
záchraně mnoha životů. Paradoxní
je, že byl v této vyspělé
demokratické zemi souzen
a odsouzen za homosexualitu,
"hormonálně léčen", a tím doveden
k sebevraždě. V roce 2013 byl
královou posmrtně omilostněn.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
40						1	2
						IGOR	OLÍVIE/OLIVER
41	3	4	5	6	7	8	9
	BOHUMIL	FRANTIŠEK	ELIŠKA	HANUŠ	JUSTÝNA	VĚRA	ŠTEFAN/SÁRA
42	10	11	12	13	14	15	16
	MARINA	ANDREJ	MARCEL	RENÁTA	AGÁTA	TEREZA	HAVEL
43	17	18	19	20	21	22	23
	HEDVIKA	LUKÁŠ	MICHAELA	VENDELÍN	BRIGITA	SABRINA	TEODOR
44	24	25	26	27	28	29	30
	NINA	BEÁTA	ERIK	ŠARLOTA/ZOE	DEN VZNIKU SAMOSTATNÉHO STÁTU	SILVIE	TADEÁŠ
45	31						
	Štěpánka						

Otto Wichterle

27. říjen 1913 – 8. srpen 1998

Světově proslulý český vědec a vynálezce. K jeho nejznámějším objevům patří měkké kontaktní čočky a silon. Komunistický režim mu znemožnil užít si prestiže a finanční odměny, která by v demokratickém světě byla s těmito objevy svázána. I přesto zůstal celý život s manželkou Lindou ve své zemi.

Listopad 2022

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
45		1	2	3	4	5	6
		FELIX	PAMÁTKA ZESNULÝCH	HUBERT	KAREL	MIRIAM	LIBĚNA
46	7	8	9	10	11	12	13
	SASKIE	BOHUMÍR	BOHDAN	EVŽEN	MARTIN	BENEDIKT	TIBOR
47	14	15	16	17	18	19	20
	SÁVA	LEOPOLD	OTMAR	DEN BOJE ZA SVOBODU A DEMOKRACII	ROMANA	ALŽBĚTA	NIKOLA
48	21	22	23	24	25	26	27
	ALBERT	CECÍLIE	KLEMENT	EMÍLIE	KATEŘINA	ARTUR	XENIE
49	28	29	30				
	RENÉ	ZINA	ONDŘEJ				

11a

11b – Merkur
11c – Zlín a silonky
11d – Stát se měnil

Otto Wichterle – 1913 až 1998

Světově proslulý český vědec a vynálezce. K jeho nejznámějším objevům patří měkké kontaktní čočky a silon. Komunistický režim mu znemožnil užít si prestiže a finanční odměny, která by v demokratickém světě byla s těmito objevy svázána. I přesto zůstal celý život s manželkou Lindou ve své zemi.

11b

11a – Otto Wichterle
11c – Zlín a silonky
11d – Stát se měnil

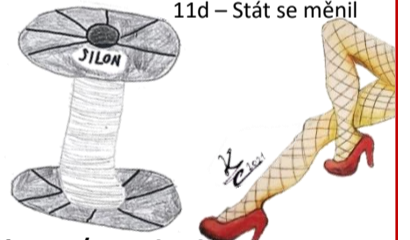

Aparatura z Merkur

V 50. letech 20. století Wichterle vytvořil hmotu vhodnou pro výrobu měkkých kontaktních čoček. Kvůli počátečním nedokonalostem ministerstvo zdravotnictví zastavilo další výzkum. Wichterleho to neodradilo a z dětské stavebnice si vyrobil aparaturu, na které o Vánocích v roce 1961 vyrobil první čtyři dokonalé kontaktní čočky.

11c

11a – Otto Wichterle
11b – Merkur
11d – Stát se měnil

Zlín, Baťa a silonky

Po 17. listopadu 1939 byly zavřeny české vysoké školy a v Praze začalo zatýkání. V roce 1940 proto Otto Wichterle přijal místo ve výzkumných chemických dílnách firmy Baťa ve Zlíně. O rok později se zde díky němu začala spřádat umělá příze a vznikly první umělé punčochy. Po válce se tato příze začala vyrábět průmyslově pod názvem Silon. Tak vznikly silonky.

11d

11a – Otto Wichterle
11b – Merkur
11c – Zlín a silonky

Stát se měnil

Otto Wichterle se narodil v Prostějově v Rakousku-Uhersku. V První republice studoval na VŠCHT v Praze. V Protektorátu v den smrti J. Opletala posílal své pražské studenty do ulic. V 60. letech pracoval v československé akademii věd. Zemřel v roce 1998 poblíž Prostějova v České republice.

Stephen Hawking

8. leden 1942

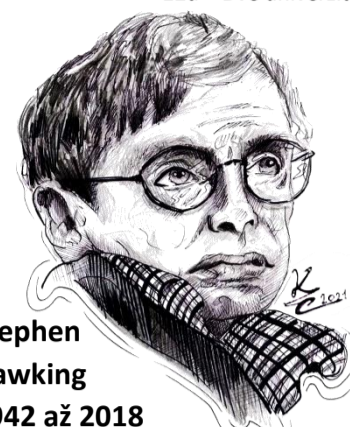
14. březen 2018

Anglický teoretický fyzik,
kosmolog a spisovatel.

V roce 1975 aplikoval teorii kvantového pole
a zjistil, že černé díry mohou vyzařovat tepelné
záření, známé jako Hawkingovo záření.

12a

12b – Černé díry
12c – Karibská krize
12d – Dvě univerzity

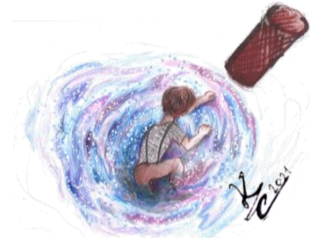

**Stephen
Hawking**
1942 až 2018

Anglický teoretický fyzik,
kosmolog a spisovatel. Zjistil,
že černé díry mohou
vyzařovat teplo.

12b

12a – Stephen Hawking
12c – Karibská krize
12d – Dvě univerzity

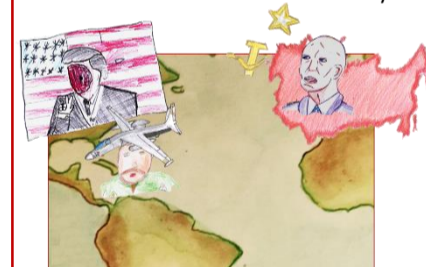

Černé díry

Hawking přišel s teorií, že černé
díry nejsou jen obří vesmírné
vysavače, ale že část energie také
vyzařují. V roce 2016 vyslovil tezi,
že informace o předmětu, který
překročí tzv. horizont událostí, není
navždy ztracena a jednoho dne
může být z černé díry opět
vysvobozena...

12c

12a – Stephen Hawking
12b – Černé díry
12d – Dvě univerzity

Sňatek a karibská krize

Jedna historka údajně vypráví, že
když se ptali manželky S. Hawkinga,
proč si vzala muže, kterému zbývaly
dva roky života, odpověděla, že dva roky
života tehdy zbývaly všem. Psal se
rok 1965. Bylo tři roky po karibské
krizi a světu stále hrozila jaderná
válka.

12d

12a – Stephen Hawking
12b – Černé díry
12c – Karibská krize

Dvě univerzity

Stephen Hawking se narodil
v Oxfordu 8. ledna 1942 v den
300. narozenin Galileo Galileia.
V 17 letech zde začal studovat na
univerzitě, a aby získal přátele, stal
se kormidelníkem veslařského
týmu. Jeho vědecký život je
spojený s univerzitou v Cambridge.
Zde také v roce 2018 zemřel.

TÝDEN	PONDĚLÍ	ÚTERÝ	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE
49				1	2	3	4
				Iva	Blanka	Svatoslav	Barbora
50	5	6	7	8	9	10	11
	Jitka	Mikuláš	Ambrož/Benjamín	Květoslava	Vratislav	Julie	Dana
51	12	13	14	15	16	17	18
	Simona	Lucie	Lýdie	Radan/Radana	Albína	Daniel	Miloslav
52	19	20	21	22	23	24	25
	Ester	Dagmar	Natálie	Šimon	Vlasta	Štědrý den	1. svátek vánoční
53	26	27	28	29	30	31	
	2. svátek vánoční	Žaneta	Bohumila	Judita	David	Silvestr	

